

Forskningsbaserad undervisning – Teori och praktik i samverkan

8 november 2023

Digital kompetens i praktiken

Från förskola till gymnasiet

Digital kompetens, digitalisering,
likvärdighet,

Anna-Lena Godhe HLK, Jönköping University

Inledning

Presentationen bygger på slutsatser från ett forskningsprojekt med fokus på vad digitalisering och digital kompetens innebär i praktiken på förskolor och skolor. Dels presenteras analyser av intervjuer med lärare utifrån vad de menar att begreppet digital kompetens innefattar och hur de ser på relationen mellan digitalisering och likvärdighet. Dels redovisas slutsatser från observationer gjorda i barngrupper och klassrum. Vad innebär till exempel digital kompetens för yngre barn i förskolan?

Syfte/forskningsfrågor

Syftet med presentationen är att belysa vad digital kompetens konkret innebär för lärare, barn och elever i olika skolverksamheter. Frågor som kommer att adresseras är; Vilka faktorer är centrala för att digitaliseringen av skolväsendet ska bidra till likvärdighet och ökad måluppfyllelse? Vad uppfattar lärare att digital kompetens betyder och vad innebär digital kompetens i praktiken i arbetet med barn och elever?

Teori

Forskningsprojektet grundar sig en socio-kulturell syn på lärande och undervisning med fokus på att aktiviteter är situerade i specifika kontexter samt hur resurser och verktyg som finns tillgängliga i denna kontext påverkar undervisning och lärande (t.ex. Säljö, 2014). I analysen av empiriskt material används olika analysverktyg och begrepp som t.ex. infrastruktur (Star & Ruhleder, 1996) och dilemmaområden (Fransson & Grannäs, 2013).

Metod alternativt tillvägagångssätt

Det empiriska materialet har genererats genom intervjuer och observationer. Vid observationerna har i vissa fall ljud och filminspelningar skett och i andra fall har fältanteckningar gjorts.

Resultat eller preliminära resultat

Analyserna visar på att lärare och elevers digitala kompetens är beroende av mer än teknik. För att lärare och elever ska utveckla digital kompetens behövs en infrastruktur där teknik, organisation, sociala aspekter och pedagogik samverkar för att stötta denna utveckling. Relationen mellan likvärdighet och digitalisering är komplex och samhällseliga faktorer som lärare inte har möjlighet att påverka spelar roll för elevers utveckling av digital kompetens. Det kompensatoriska arbetet är betydelsefullt i detta arbetet med de digitala resurser som kan hjälpa elever i svårigheter kan samtidigt vara svåra för denna grupp elever att hantera och även leda till att eleverna distraheras.

Utifrån observationer i barngrupper och klassrum är det tydligt att digitala resurser av olika slag används tillsammans med andra resurser i olika ämnen och skolformer. På så vis är de en integrerad del av det vardagliga arbetet i förskolor och skolor.

Referenser

Fransson, G., & Grannäs, J. (2013), Dilemmatic spaces in educational contexts – towards a conceptual framework for dilemmas in teachers work, *Teachers and Teaching, Theory and Practice*, 19(1), 4-17. <https://doi.org/10.1080/13540602.2013.744195>

Star, S.L., & Ruhleder, K. (1996). Steps towards an ecology of infrastructure: Design and access for large information spaces. *Information Systems Research*, 7, 111-134. <https://doi.org/10.1287/isre.7.1.111>

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken*. Studentlitteratur.